СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 9. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 13-го січня 1942. No. 9. Jersey City, N. J., Tuesday, January 13, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Американські Летуни Вдарили в Японський Панцирник - Дальші Успіхи Совєтських Військ - На Филипинах Ворог Поніс Великі Втрати, Але Таки Наступає Далі

РУЗВЕЛТ КОНФЕРУЄ З ЛІТВІНОВОМ ПРО РОЛЮ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ У ВІЙНІ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт приняв на довшій авдієнції совєтського амбасадора Максима Літвінова, з яким обговорив совєтські воєнні успіхи та справи, звязані з участю Росії у війні. Хоч подробиці їхньої розмови задержані в тайні, проте є здогад, що йшла мова в першу чергу про ролю Совєтського Союзу на Далекому Сході, де, як відомо, теж і Америка має великі інтереси. Столичні дипльомати є тої думки, що не зважаючи на ніби нормальні відносини між СССР та Японією, війна між тими двома державами може вибухнути кожньої хвилі. Можливість такої війни передбачують на весну, коли то погода вможливить воєнні операції в Сибірі та Манджурії, де тепер панує страшна зима. Раньше чи пізніще, Совєтам таки прийдеться воювати з Японією, кажуть ці дипльомати. Колиб Японія не була надто ослаблена війнами в Китаю, то вона напевно вже тепер булаб заатакувала совєтську територію. Після візити Літвінова відвідав президента ген. Джордж Маршал, шеф штабу армії.

ПАНІ РУЗВЕЛТ В ОБОРОНІ ЧУЖИНЦІВ

НЮ ЙОРК. — Виступаючи зо своєю недільною промовою в радіо, пані Еленора Рузвелт сказала минулої неділі, що всяке намагання певних груп здискредитувати чужинців в Америці, може вийти тільки на шкоду національним інтересам нашої країни. Багато працедавців, говорила вона, не допускають чужинців до праці, а навіть усувають їх з праці тому лише, що вони мають чужинецькі імена, або що вони не є американськими горожанами. Та американці, продовжувала пані Рузвелт, повинні знати, що „всі ми були колись чужинцями, а наші предки імігрантами". Багато з тих чужинців, що тепер перебувають в Америці, втекли з Европи в наслідок політичного й релігійного переслідування.

„ФОРЕЙН ПАЛІСИ" ПРО СИЛИ ТОТАЛІТАРНИХ ДЕРЖАВ

ВАШИНГТОН. — „Форейн Палиси Асошієйшен", обговорюючи вигляди Обєднаних Держав в теперішній війні, стверджує, що Держави Осі мали перевагу на суші та в повітрі та „будуть далі сильним та небезпечним противником, головно до того часу, поки Злучені Держави не кинуть всеї своєї сили в теперішній конфлікт". Звідомлення це вказує, що Німеччина, маючи 280 до 300 дивізій війська та 6,000 до 9,000 першорядних бомбовиків, ледви чи залишиться лише на оборонних позиціях. Одначе сили Обєднаних Держав в остаточній фазі таки перевищать сили тоталітарних держав.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ОБОРОНУ НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Посадник міста Ля Ґвардія заявив, що Ню Йорк є поділений на 7 округ, в яких є установлені відповідні комітети, що керуватимуть направою та порядкованням міста по евентуальних нападах ворожих літаків. До цеї роботи приготовано 125,000 робітників, техніків і ріжних спеціялістів, які будуть негайно вжиті для направи ушкодженої частини міста, колиб така потреба виринула.

КООРДИНАЦІЯ УРЯДОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт переводить тепер координацію всіх тих федеральних агенцій, яких завданням є інформувати публику про події з точки погляду уряду. Не йде тут про встановлення якоїсь центральної інституції, але ходить про те, щоб скоординувати ці новини та надати їм певного урядового характеру. Досі дві федеральні агенції дбають про інформування публики в справах війни як рівнож піддержують мораль народу: „Офис оф фектс енд фіґюрс", на чолі якої стоїть Архибальд МекЛеш, голова Конґресової Бібліотеки, та „Офис оф Сивіліен Дефенз" з Ля Ґвардією на чолі. Ці дві інституції мають найбільше повновластей в справах розсилання офіційних інформацій, а президент Рузвелт задумує скоординувати працю згаданих агенцій, щоб тим вможливити краще виконання їхнього завдання.

ЗАПОВІДАЮТЬ МИРОВУ ОФЕНЗИВУ ГІТЛЕРА

ВАШИНГТОН. — В столичних колах знову починають кружляти поголоски, що Гітлер пічне в короткому часі нову мирову офензиву. А саме, Гітлер, згідно з тими вістками, запропонує Англії та Америці замирення та спільну виправу проти Совєтського Союзу. Коли цього пляну не приймуть Аліянти, тоді Гітлер запропонує мир Сталінови, а зверне всі свої сили проти Англії та Америки. Ще інші поголоски твердять, що Німеччина готова пожертвувати своїм японським союзником, щоб тільки помиритися з Англією та Америкою. Та як можна сподіватися, Аліянти відкинуть напевно всі ці мирові пропозиції Гітлера.

АМЕРИКАНЦІ УСПІШНО ВІДБИВАЮТЬ НАПАДИ ЯПОНЦІВ

ВАШИНГТОН. — Американські та филипинські війська під командою ген. Дуґласа МекАртура відбили сильні напади японців повище Манілі та завдали наїздникам великі втрати в людях та матеріялі. Департамент війни рівнож повідомляє, що американські літаки ушкодили японський воєнний корабель при берегах Минданао. Свої наступи повели японці по трьох-денній передишці, підчас якої вони стягнули нові сили до нападу. Японські літаки знову бомбардували твердині Корегідор, одначе не вчинили жадних більших шкід.

КОНЦЕНТРАЦІЯ ЯПОНСЬКОЇ СИЛИ КОЛО ДАВАО

ВАШИНГТОН. — До Вашингтону наспіли вістки, що японці сконцентрували значні морські сили в Заливі Давао. Американські летуни, що бомбардували японців, донесли, що там крім одного панцирника, є шість кружляків, два контрторпедовці, вісім перевозових та десять менших кораблів. Здогадуються, що ці війська є частиною тих сил, що виправилися проти Нідерляндської Східної Індії. Як відомо, острови Борнео та інші лежать лише у віддалі 400 миль від Филипинських Островів.

ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ ДЛЯ ШКІЛЬНИХ ХЛОПЦІВ В МЕКСИКУ

МИКСИКО СИТІ. — Мексиканський уряд видав розпорядження в справі мілітарного вишколу молодих хлопців, як рівнож зарядив створення нової поліції, яка буде безпосередно відповідальна перед міністром внутрішніх справ. Вишкіл над хлопцями переберуть військові інструктори. Ціллю того вишколу є подбати про нові запаси резервових старшин. Покищо вишкіл буде перепроваджуватися в федеральному окрузі та стейтах Мексико й Пуебля. По інших стейтах введеться негайно військовий вишкіл, як тільки будуть підібрані військові інструктори. Завданням новоствореної поліції має бути допомога міністрови внутрішніх справ в поборюванні внутрішніх ворогів, цебто „пятої колюмни". Поліція буде доглядати над підданими Німеччини, Італії та Японії, які підлягають реєстрації як чужинці ворожих держав.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАХОПИЛИ ЩЕ ОДНО ВАЖНЕ МІСТО

КУЙБИШІВ. — Совєтські війська посуваються далі вперед, а німці далі відступають. В останніх дни совєтські війська здобули дуже важне міто Людиново, що лежить на залізничім шляху Ржев-Брянськ. Внаслідок тої втрати німці матимуть збільшені трудноші засоблятн свої фронтові лінії амуніцією і іншими продуктами. Совєтські війська на центральнім фронті здобули також інше важне місто, Тихонову Пустиню.

В ЛІБІЇ НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ВТІКАЮТЬ

КАЙРО. — Німецько-італійські війська в Лібії, які на короткий час задержались біля Аґедабії і здавалось там зведуть рішальну битву з британцями, розпочали таку поспішну втечу далі на захід, що британські війська не могли їх наздігнати і хоч теж поспішали, довший час не могли натрапити на ніякий опір. Дотепер британці взяли в полон 26,000 війська держав „осі", в тім 7,000 німців, а решта італійців.

Американський Червоний Хрест розпочав широку акцію, щоб допомогти цивільному населенні в Лібії. З тої допомогової акції користають не лиш корінні африканці, але й італійці. Червоний Хрест вже роздав десять тисяч мішків муки і фасолі.

ЯПОНЦІ ВЗЯЛИ СТОЛИЦЮ МАЛЯЇ

ТОКИО. — Японський офіційний комунікат подав до відома, що японським військам вдалось здобути столицю сфедерізованих маляйських держав, Куало Люмпур. Те місто лежить 200 миль у віддалені від головної британської бази, Сінгапур. Японські звідомлення говорять, що британські лінії в Маляї постійно відступають.

НОВИЙ ЯПОНСЬКИЙ НАПАД НА НІДЕРЛЯНДСЬКУ ІНДІЮ

БАТАВІЯ (Нідерляндська Індія). — Японці при помочи десяток транспортових кораблів і відповідної охорони воєнних кораблів та літаків розпочали загальний наступ на острови Борнео і Целебес, на котрих знаходяться найбільші земні скарби, а саме найбільші копальні нафти і великі рафінерії газоліни. Нідерляндські збройні сили відбиваються від нападу. В боротьбі, як подають голяндські кола, беруть участь і американські збройні сили. Свою головну увагу японці спрямовують на нафтовий центр на острові Борнео, Таракан.

ФОРТ ДРОМ НА КОРЕХІДОРІ при вїзді до манільського заливу на Филипинах.

НІМЦІ „ОПРАВДУЮТЬСЯ" ЗА ПОЛОЖЕННЯ В УКРАЇНІ

КУЙБИШІВ. — Американські журналісти в Куйбишеві, що звязані з „Н. Й. Таймсом", дістали з занятої частини України жмут українських газет, видаваних і інспірованих німцями. З тих газет виходить, що німці в обличчі українського населення стараються оправдатись з того, що тепер існує в Україні. Вони кажуть, що не можна ще так скоро урухомити фабрик, бо машини забрали совєтські уступаючі власти. А коли й деякі фабрики не є знищені, то не можна їх пустити в рух, бо нема сирівців, кажуть ті газети. Також німці говорять, що для сільських тракторів нема газоліни. Згадані газети виправдують німців за теперішній політичний стан, але крім загальникових обіцянок, нічого українцям не кажуть. Комуністична система колхозів на Україні далі існує. „Квізлінґів" на Україні німці не знайшли, говорять американські журналісти.

ХАРКІВ ЦІЛКОМ ОПУСТІЛИЙ

ЛОНДОН. — До Лондону прийшли з Куйбишева вістки, що Харків, друге найбільше українське місто, цілком опустіло. В цілім місті працює тільки одно кіно, та й то лише для німців. Але фільми такі погані і так погано висвітлювані, що німецькі вояки йдуть туди лише в тій цілі, аби розігрітись. Маса будинків понищених, а також опустілих. Недавно невідомі справники мали висадити в повітря один державний будинок разом з перебуваючими там німцями і за те німецька влада розстріляла 200 місцевих українців.

В ГРЕЦІЇ ЗРОСТАЄ КОМУНІЗМ

АНКАРА. — В окупованій німцями Греції існує страшна нужда. Харчі подорожіли від 500 до 1,000%. Багато греків хорує на ріжні пошесні недуги, як тиф, запалення легенів і т. п. Окупаційна німецька влада мало займається цивільним населенням. Внаслідок того серед населення шириться комунізм. Водночас німці лякають провідні европейські кола можливістю захоплення цілої Европи большевицькою Росією, коли ціла Европа не стане до боротьби з Совєтами.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ЗАСПОКОЮЄ

АНКАРА. — Британський амбасадор в Туреччині Кнечбол-Гюджесен мав довшу розмову з турецьким міністром закордонних справ Сукром Сараконлем і в тій розмові заспокоював Туреччину відносно воєнних плянів в Европі з боку аліянтів. Зокрема амбасадор підкреслив, що Британія та Америка зовсім не задумують лишати Совєтам Европу „від ріки Рену на схід", які то відомости в міжнародних дипльоматичних колах пускали певні люди. Британія й Америка не ризигнують з впливів в Европі. А також, говорив згаданий амбасадор, Британія цілком не задумує наділяти ріжними краями на Близькім Сході, якісь інші держави. Ця остання замітка відносилась до Ірану, Іраку, Арабії й Афганістану, які то краї, чи деякі з них, за певними чутками, мали підпасти під вплив Совєтів.

НІМЕЦЬКІ ЗАПЕРЕЧЕННЯ

БЕРЛІН. — Німців дуже вколили заграничні вістки, мовляв, в Німеччині приготовляється революція в цілі скинення гітлерівського режиму. Ті вістки німецькі кола категорично заперечували. Водночас німецька пропаганда старається виправдати причини відступу німецьких військ з совєтського фронту. Вона говорить, що на совєтськім фронті совєтські війська фактично не переводять ніякої офензиви. Німецькі війська відступають взад тому, щоб заняти нову лінію, звану „лінією Гітлєра" і на тій лінії провести зиму. Совєтські війська без бою слідують за німецькими військами і то називається „блискуча совєтська офензива". Цей пляновий відступ аліянти використовують на те, щоб піддержати себе і Совєти морально, каже німецька пропаганда. Але та пропаганда чомусь не виясняє факту, що німці відступають також на Криму та тратять дуже важну зо стратегічного боку територію. Німецька пропаганда також заповідає, що з весною німці знов вирушать на Совєти і знов осягнуть такі перемоги, як минулого літа.

БРАК ГАЗОЛІНИ В НІМЕЧЧИНІ

КАЙРО. — Британським військам вдалось захопити в Лібії від уступаючих німців тайний розпорядок, в якім говориться, що німецька лібійська армія дуже ощадно поводилась з газоліною, бо східній фронт забирає з газолінових засобів дуже велику частину. Британські кола пояснюють, що це внаслідок браку газоліни німці в Лібії лишали за собою стільки ненарушених возів, а також багато літаків залишалось на землі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЯТЬДЕСЯТЬ РОКІВ

Цікаво булоб знати, хто з читаючих завважив, як з новим роком на першій стороні нашої ґазети, нагорі, появився значок „L" в тому місці, де зазначується рік видавництва. Малий це значок, що то означає це число „50". Але як багатомовний, коли вдуматись, що отсе зачала „Свобода" пятьдесятьлітній рік свого існування, що отсе пройшло 49 років її освідомляючої, національно-культурної праці, спрямованої на формування світогляду американсько-українського громадянства і орґанізування його сил для добра цього краю, в якому живемо, себто для свого власного добра, як і допомоги тим нещасним українським людям, що жили чи живуть в Европі, позбавлені волі й можности розвивати свої сили.

Ось та праця „Свободи", від перших часів аж до сьогоднішніх, була незвичайно важка і відповідальна. Виконувала вона її без відповідного числа кваліфікованих сил, потрібних до ведення цеї праці. Ні не було теж відповідних на це фондів, бо суспільність ніколи не платила за цю ґазету стільки, щоб можна було її розвинути на американський, модерний лад. А якщо, не зважаючи на те, „Свобода" постійно підносилась і поліпшувалась, то тому, що завжди знаходила таких, що щиро її підпирали, та що за малу винагороду, або й без неї, їй служили. А робили це тому, бо „Свобода" завжди видвигала і попирала високі цілі. Бо вона завжди ширила ті ідеї, що довели землю Вашинґтона і Линколна до великого розквіту, залишаючи при тому людині повну індивідуальну свободу і можність розвитку та доробку, без огляду на те, звідки вона прийшла, чи якої вона релігії, національности чи раси. А коли до цього ще додати ті благородні й поступові думки, що їх знаходимо в творах Шевченка і Франка, а які перша „Свобода" почала в Америці поширяти, то зрозуміємо, на яких то сильних і глибоких основах було виховуване весь час американсько-українське громадянство, та чому саме біля „Свободи" гуртувались завжди поступові й ідейні елеменкти.

Як знаємо, проти „Свободи" йшли теж завжди ріжні атаки з ріжних боків і від ріжних ґруп чи осіб, світських і духовних. Через те не одну важку боротьбу мусіла „Свобода" зводити з ворогами поступу, зокрема з тими, що не хочуть ніяк погодитись з тим, що українському народови в Европі належиться право бути господарем на своїй рідній землі. Ось ту боротьбу треба було зводити з чужими, як і з яничарами. А нераз і зо своїми, затрутими ріжними інтернаціоналізмами. Як бачимо, калюмнії найпідлішої марки спадають на неї й тепер. Та по правді з „Свободою" є так, що 50 років її існовання в Америці, це 50 років успішного примінювання американського способу життя і думання до українського життя і думання. І саме тому маємо тут сотні тисяч порядних, чесних, моральних і патріотичних американських громадян з українського роду. Ніякі очернювання „Свободи" ось цього факту не змінять. Бо вистарчить тільки поглянути на те, як її читачі орґанізують оборону краю, щоб пізнати їхню правдиву любов до Америки і їхню віру в перемогу американської сили і правди. А тимсамим й їхню віру в кращу долю України.

ПОТРЕБА ТОЧНОГО ОЗНАЧЕННЯ СЛОВА „ФАШИЗМ"

Хоч від довгих літ чуємо всюди це слово „фашизм", та хоч навіть потягають ріжних осіб до відповідальности за діяльність, обняту тим словом, проте саме воно не є ще якслід вияснене. „Фашизм" ріжні люди розуміють всіляко. Буває таке, що деякі визивають тим словом когось іншого. А опісля знайдеться хтось третій, що причіпить те слово до них самих та ще накликуватиме владу, щоб їх за нього переслідувала. А таке саме трапляється і в нашій суспільности в Америці. Рік-два тому деякі наші одиниці дуже запопадливо визивали інших „фашистами", „націстами", цькували на них владу, думаючи, що тою роботою самі забезпечать себе перед тою зненавидженою назвою. Але знайшлись треті люди, що їх самих нині називають „фашистами", „націстами" а їхні виправдування не знаходять віри так само, як колись вони не хотіли йняти віри виправдуванням інших.

Закид „фашизму" нині дехто хотів би утотожнити закидом зради держави. Нажаль те слово ще й донині не є якслід пояснене. Карний кодекс дуже ясно виясняє всі звичайні злочини. Він точно каже, що є злочин, а що не є злочином і за кожний злочин накладає також точно означену кару. Але фашизм, хоч гідний суспільного осуду, дотепер залишається неозначений з боку закону.

Чи відемні прикмети фашизму заключаються в ідеольоґічно-фільософічних засадах? Чи може в поглядах на заграничну політику? Себто — чи проступок фашизму є те, коли дана людина вірить, що в її батьківщині, (в нашім випадку в Америці), найкращий лад буде тоді, коли будуть впроваджені такі самі засади, як впровадив Мусоліні в Італії, або Гітлер в Німеччині? А може проступок фашизму заключається в тім, що хтось симпатизує з національно-державними інтересами Німеччини, або Італії, себто симпатизує з їхньою заграничною політикою?

Колиб цей проступок заключався в ідеольоґічних заложеннях, а не в заграничній політиці, то це треба виразно сказати. А також треба виразно сказати, чи всі—без винятку — засади італійського фашизму чи німецького націонал - соціялізму, є недоступні в цій країні? Чи може є дещо такого, що й тут може бути примінене без шкоди для демократії. Бо як довго це не є сказане, то кожний громадянин, зокрема той, що троха застановляється над суспільними справами, все буде попадати в заклопотання і в страх, що він, не хотячи, симпатизує з певними прикметами фашизму. Бо коли ми з чисто наукового боку поглянемо на фашизм, то переконаємося, що він має і такі прикмети, які демократії в себе мусять запроваджувати, щоб вийти переможно з конфлікту, звертає всю національну енергію до одної цілі; він пробує впоїти в своїх людей фанатичну відданість загальній справі; він старається відривати людей від їх матеріяльних благ і провадити на смерть за якусь ідею.

Все це безперечно, знали і знають примінювати підчас війни теж і демократії. Але демократії, ставлячи підчас миру на перше місце добро, життя і свободу одиниці, не можуть цих прикмет доводити до тих абсурдних границь, до яких їх доводять фашистівські краї навіть підчас миру. Це дає фашистівським краям в початках певну перевагу над демократіями. Щоби бути в стані змагатись з фашистівськими краями демократії підчас війни мусять вдечому робити те саме, що й фашистівські краї. Люди демократичних країв мусять ще „більше резиґнувати зо своїх персональних свобід на користь держави ніж колись; мусять розставатись з іще більшою частиною свойого дорібку на користь держави, та ще більша частина населення мусить жертвувати своє життя на користь решти громадян.

З великої любови до демократії не один справжній демократ підчас війни може проповідувати в своїм народі деякі прикмети, які пропаґують теж і фашисти. Бо колиб він „на злість" фашистам, говорив, що особистої свободи, без огляду на війну таки не треба обмежувати; що матеріяльна вигода громадян таки важніша, від потреб нації; що життя людини таки дорожче понад усе і не варт його жертвувати для інших — він добра демократії тим не приніс би, а навпаки, був би ворогом демократії.

З цього виходить, що проступок фашизму заключається не так в ідеольоґічних заложеннях, як в симпатіях з заграничною політикою фашистівських країв і охота працювати на користь тих фашистівських країв.

На нашу думку той другий випадок повинен бути признаний за далеко важніший, ніж перший. Бо колиб цей другий випадок був меншевартний, то можна булоб прийти до такого абсурдного заключення, що коли хтось вірить в засади чистої демократії, він може симпатизувати з політикою німців, чи італійців і проте уходити за доброго демократа і американця.

Ті, що осуджують інших за фашизм, безперечно, повинні брати під увагу також чисто ідеольоґічні засади фашизму і ті, що цілковито противляться демократії, викорінювати. Наприклад, брутальна прикмета фашизму здавлювати свободу думки й вірування, ширити расову ненависть, — таки повинні бути тавровані в кожній демократичній системі. Але на час війни, як раз заявив Чорчил, тоталітарного ворога треба поборювати тоталітарними способами.

Зате в ніякому разі не можемо толерувати тих людей, що симпатизують з заграничною політикою ворогів Америки, без огляду на те, в які ідеольоґічні засади вони вірують. Вони можуть бути на сто відсотків демократи, але коли вони симпатизують з ворогами, вони є зрадниками батьківщини й у відповідний спосіб повинні бути карані.

Ці речі повинні бути дотичними американськими чинниками якнайскорше точно зясовані. Бо в війні часто підносить голову масова ґістерія. Буває й таке, що деякі типи використовують патріотичні почування інших людей на те, щоби з кимсь особисто розправитись. В таких випадках відповідною грою слів, джонґлюванням ріжних ідеольоґічних засад можна нераз неповинно скривдити таких людей, які гаряче люблять свою батьківщину і всецїло для неї цілий час працюють.

Британський міністер заграничних справ, Антоні Іден, повернувши з Совєтів недавно в парляменті заявив, що не ходить тут про устрої, тільки про заграничну політику. Комунізм, коли хоче, може собі існувати в Совєтах і по війні, казав він. Також нацизм міг би собі існувати в Німеччині, якщоб не був пробував поширитись на інші краї. Це співпраця в заграничній політиці, яка нині приняла форми кривавої війни, вирішує, чи хтось є „фашист", чи „демократ", приятель, чи ворог. І з того боку повинні підходити до справи й американські власти, а це у великій мірі прояснить справу й допоможе властям знайти дійсних винуватців, а охоронить невинних від можливих переслідувань чи людської злоби.

НОВА „РЕЛІҐІЯ"

Є поширені поголоски, що Німеччина задумує запровадити якусь нову „реліґію". А з Швайцарії надійшли відомости, що цею „реліґією" є „обявлення" Альфреда Розенберґа, одного з чолових стовпів німецького націонал-соціялізму. Це він мав тепер проголосити програму, зложену з 30. точок, нового „богопочитання" в Німеччині. Нова „реліґія" не основується на почитанню поганського німецького божка Вотана, але на частинному визнанні якогось Бога, якого Розенберґ називає „вічним". Разом з тим Розенберґ представляє орґанізацію народньої церкви в Німеччині, яка представляється ось так:

1. Нова церква домагається негайно звороту всіх церков (домів божих), каплиць, які стають власністю нової церкви.

2. Німецький нарід не є обовязаний обслуговувати нову „народню церкву", але ця церква має служити двом принципам — німецькій расі та народови.

3. Домена нової церкви обмежується до границі німецької держави та її кольоній.

4. Народня або державна („Райхскірхе") не буде змушувати німців належати до неї, одначе буде старатися притягнути до свого лона кожню німецьку душу. Інші церкви, головні ці, що зорґанізовані на міжнародньому принципі, не будуть толеровані в Німеччині.

5. Головним завданням нової церкви буде за всяку ціну знищити християнську віру, запроваджену в Німеччині в 800 році, якої „тенета конфліктують з серцем та ментальністю німця".

6. Сконфісковані церкви не підляжуть жадній будівельній зміні, тому, що вони є памятниками німецької культури. Вони будуть зберігатися під опікою держави.

7. В новій народній церкві не буде священиків чи інших духовних достойників, а будуть звичайні провідники — „промовці", які будуть мати дозвіл проповідувати нову реліґію.

8. Відправа по народніх церквах буде дозволена тільки ніччю, а саме з суботи на неділю, при відповідних фестивальних освітленнях.

9. В тій церкві кожний німець і німка та їхні діти мусять визнати Бога та його вічне діло.

10. Держава буде робити все, що є в її силі, щоб притягнути цілий нарід до нової церкви. Тому то вона конфіскує всі церковні добра. Для тих цілей не будуть дозволені ніякі інші реліґії або реліґійні секти.

11. Не можуть бути „промовцями" ці, що тепер або в будуччині будуть старатися поширювати християнську віру, бо „вони не тільки обріхують самі себе, але також і німецький нарід".

12. „Промовці" будуть на тому становищі, що й інші державні урядовці та будуть підлягати тим самим законам, які відносяться до державних службовців.

13. Народня церква домагається скасування Біблії та занехання її друку на території Німеччини та її кольоній. Всякі реліґійні видання повинні бути рівнож скасовані.

14. Народня церква буде пильнувати, щоб до Німеччини не спроваджувано жадних реліґійних книжок, а особливо Біблії.

15. Народня церква постановляє, що найважнішим документом німецького народу є книжка „Майн Кампф". Вона признає, що ця книжка подає „принціпи найчистішої національної моралі, під якою мусить жити німецький нарід".

16. Народня церква постарається, щоб поширити цю книжку поміж всім населенням та щоб всі німці жили відповідно до вимог цеї книжки.

17. Народня церква припильнує, щоб наступні видання „Майн Кампфу" мали ту саму скількість сторін, що тепер, як рівнож, щоби був незмінений текст.

18. Народня церква усуне з усіх храмів божих Біблію, хрест та реліґійні предмети.

19. Їх місце заступить на вівтарі по правім боці „найбільш поважана німецьким народом і Богом книжка „Майн Кампф", а по лівій стороні меч".

20. Провідники народньої церкви підчас відправ пояснюватимуть своїм слухачам зміст цеї книжки, вживаючи до цього своєї найкращої здібности та знання.

21. В народній церкві не буде відпущення гріхів; підставою такого рішення є засада, що раз вчинений гріх, не може бути відкликаний, а буде суворо покараний законами природи ще на цьому світі.

22. Народня церква не узнає тайни хрещення, себто

(Докінчення на стороні 3-тій)

НА СЕЛІ

Повість

(30) М. ШКОЛИЧЕНКА

— Це добре, це від вас не втече, але перш, ніж знайомитись з селянами, треба спізнатись з сільським начальством, довідатись, як дивиться воно на людей, що думає про них, бо не почавши з цього вас можуть залічити до соціялістів і післати донос, як і трапилось це позаторік з учителем.

— Хтож на нього доніс?

— А хтож його знає? Треба усіх розкусити гарненько, щоб можна було догадуватись.

— А на вас не доносять?

— Може й доносять, та поки що ведеться без пригод. Посваримось іноді з деким, та на тому й кінчається.

— А учитель який у вас?

— Нічого собі, людина порядна, молодий тільки дуже.

— Нуте, а писар та старшина?

— Добродію! Поживете, цікавитиметесь, то всіх знатимете. Одним або двома словами людини схарактеризувати не можна!... Алеж, одначе, пора нам і рушати.

Через деякий час Мисак і Уляна Іванівна були вже на вулиці і прямували до попового дому. Піп жив недалеко і вони незабаром були вже в поповому дворі.

Отець Миколай сидів на рундуці і бавився з своїми дітьми. Побачивши біля воріт гостей, він підвівся з рундука і пішов на зустріч. На гостей кинулись з ріжних кутків двору собаки. О. Миколай тупнув ногою, накричав на них і, пригладжуючи на голові волосся, наблизився до гостей.

— Просимо, просимо, Уляно Іванівно! — привітно та чемно заговорив о. Миколай, відступаючи на бік і даючи просту дорогу до ґанку.

— Я на хвилину до вас, о. Миколай; мені дуже-дуже ніколи! Я на бігу, аби тільки познайомити вас з новим сусідом нашим, добродієм Максимом... Максимом... От бачите й забула, як величати вас по батькови.

— Звали Петровичем, — підказав Мисак.

— Так отже вам: Максим Петрович Мисак, господар Затишка. Отсе вам і все, бувайте здорові і не затримуйте мене.

Уляна Іванівна подала руку о. Миколаю, Мисакови кивнула головою і пішла по своєму ділу.

— Чув я про вас, Максим Петрович, чув. А особливо наслухався про ваш Затишок та садовину... Якже вам живеться у богоспасаємих Палестинах наших?

— Слава Богу! Живеться, покишо, добре, спокійно; а це для мене найголовніше.

— З Уляною Іванівною давно вже познайомились?

— Учора.

— Тільки вчора? Щож отсе ви так!... Алеж просимо до господи!

О. Миколай узяв Мисака під руку і повів до будинку.

— Олю! — гукнув він на свою доньку, що бігала по дворі, — а побіжи до мами, чи вона встала вже, чи ще спить?

— Простіть мене, Бога ради, — заговорив Мисак, — я собі й байдуже, що так ще рано; простіть, будьте ласкаві!

— Максим Петрович, та Бог з вами, чого ви турбуєтесь? Яке тепер рано?

О. Миколай подивився на свій годинник:

— Чверть на девяту; а ми встаєм звичайно в пять.

На ґанку зявилась матушка і дуже щиро та сердечно привитала Максима Петровича.

— Всю ніч у мене боліли зуби, — пояснила вона Мисакови, — тільки в пятій годині ранку очима звела; а ви мабуть давно тут на рундуку? — звернулась вона до о. Миколая.

— Ні, не давно. Просимож, просимо, Максим Петрович!

І Мисака повели в господу. О. Миколай, матушка і вся їх дітвора подобались Мисакови відразу, він почував себе так вільно, так добре, неначе у власній хаті і не соромлячись ні на крихту оглядав простору хату своїх нових знайомих. Хата заставлена була ріжними меблями, по стінах висіли картини і хоч усе те не мало ознаків цінности та дорожнечі, а тим часом свідчило все таки, що попови жилося і не зовсім погано і не зовсім убого, а як більшости наших попів на Вкраїні.

— Чогож отсе ви так довго не знайомились з нами? — запитала матушка Максима Петровича.

— Та ще й на посвяту будинку не запрошували, — додав о. Миколай, — а привезли свого батюшку з Києва.

— То наш військовий батюшка, — пояснив Мисак, — він сам забажав того, щоби прислужитись на прощання свойому довголітньому прихожанину. Дуже він гарна та приємна людина! А що так довго не знайомився я з вами і ні з ким, так я вже й сам не зумію росказати вам, через що воно так склалося, — мабуть через те, що нічого не думаючи спочивав цілих пів року після огидливої канцелярщини.

— А виж у якому відомстві служили чи служите? — запитав о. Миколай.

— Служив у інтендантстві, а тепер маю відставку і відпочинок під кінець віку.

О. Миколай почав роспитувати Мисака про Київ, про те, через що саме оселився він у Затишку, а не зостався жити в Київі і т. д. Максим Петрович з подробицями відповідав о. Миколаю на всі його запитання, а догадлива матушка тим часом подала на стіл ріжних закусок, горілки, наливки доброї і почала припрошувати „перехватити" трохи.

Щира, сердечна привітливість господарів та снідання з ріжними наливками затримали Мисака так довго, що він аж у третій тільки годині дня повернувся у свій Затишок і зараз же розпорядився, щоби приготовлялись на завтра приймати гостей, бо він запросив до себе батюшку з матушкою і має ще запросити Уляну Іванівну.

Розпорядившись як слід та пославши діда Омелька у місто за деякою купівлею, Мисак відпочив трохи і в шестій годині вечора пішов до Уляни Іванівни.

VII.

Господар Затишка вернувся від Уляни Іванівни в десятій годині вечора і був дуже незадовольнений. Смутило його те, що не розпитавшись гаразд запросив він до себе у гості о. Миколая та запрошував ще і Уляну Іванівну, яка зовсім не бажала зближатись з ним по якихсь відомих їй причинах і заявила Мисакови, що завтра не може до нього прийти жадним чином. Дві години умовляв Максим Уляну Іванівну, аж поки та відповіла нарешті:

— Добре, Максим Петрович, я прийду, алеж відайте наперед і не гнівайтесь, коли ми з о. Миколаєм пересваримось у вашій господі. Згодні на такі умови, чи ні?

(Дальше буде).

ЩО РОБИТЬ ФЛЬОТА?

(Стаття Гансона В. Болдвина про те, як американська фльота посилюється, направляється та підготовляється до атаку, виконуючи заразом конвойну службу та висліджуючи ворога. Ту статтю перекладено заходами Загальної Ради Американської Єдности і за дозволом часопису „Ню Йорк Таймс", де вона була поміщена).

В часі, як японці помалу посувалися в напрямі на Манілю, а японські траспорти продовжували вигружати людей та знаряддя на Лузонські береги, громадянство було дуже заціkавлене перебуванням та чинністю фльоти ЗД.

Питання — „Що робить фльота" — часто з додатками й часом з повним нерозумінням значіння морської сили в модерній війні, — було на устах у багатьох протягом минулого тижня, як провадився бій за Манілю.

Поділ Фльоти.

Є кілька чинників, що їх не все ясно розуміють, а які ускладнюють нашу морську проблему. Поперше, ми почали цю війну на двох океанах з фльотою, що все ще є одноокеанною. Щоб виконати вимоги конвою на Атлантику і тим знетралізувати можливі загрози німецького боєвика, Тірпіца, сестриного корабля Бісмарка і двох німецьких кораблів-аеробаз, та щоб запевнити постійне постачання Великій Британії, — ми перевели на початку цього року велику частину нашої морської сили на Атлантик, приблизно поділивши її на два океани.

Ця політика оплатилася на Атлантику. Від вересня, коли фльота дістала наказ „стріляти, як тільки побачить" та почала конвойну службу, затоплення кораблів німцями значно зменшилося і німецька контр - бльокада була, бодай тимчасово, зломана.

Але, щоб таке могло статись, треба було погодитися з морською „перевагою" японців на Пацифіку. Наша морська сила на Пацифіку була ще далі зменшена успішним японським нападом на фльоту в Перл Гарбор, 7. грудня. Мала Азіятська фльота з базою на Филипинах не була ніколи нічим більшим ніж фльотою для турбування та затримування ворога; вона мала нанести по можливости якнайбільші втрати японцям, але ніколи не очікувалося від неї недопущення японських висадок.

Ясно, це забрало часу і ще забере якийсь час, аби направити та реорганізувати фльоту на Пацифіку, в Гаваях, після японського нападу з 7. грудня. Минуло більше як три тижні від нападу, але новий командуючий фльотою, адмірал Честер В. Нимиц, прийняв команду щойно сьогодня.

Минулі три тижні, правдоподібно, були проведені у направі багатьох частин; деякі заклади в Перл Гарбор можливо потребували направки. Багато кораблів, що були в Перл Гарбор, повинні були почати негайні розшуки за японськими кораблями - аеробазами, з яких поведено напади. Інші напевно були заняті патролюванням підводних човнів. Деякі кораблі були також вживані для тої цілі вздовж західнього побережжя, звідки доносили про активність японських підводних човнів, інші без сумніву були призначені для конвойної служби.

Відмічено значіння часу.

Також можливо, що деякі кораблі, які були на Атлантику на початку війни, дістали наказ відплисти на Пацифік; але, навіть якщо вони відплили з Норфолк 7. грудня й плили зі видкістю сімнадцять морських миль, треба 16 днів, щоб доплисти до Гаваїв.

А якщо корабель-аеорбаза з готовими аеропляанами на своїх покладах мав би бути переведений на Далекий Схід, або вантажні кораблі з ладунком запакованих аеропланів під конвоєм з Сан Франціско до Сінгапур, зараз після нападу з 7. грудня, — це вимагало би біля 30 днів дороги з пересічною швидкістю в 15 морських миль, через Гонолюлю, Самоа, та вздовж північного берега Австралії до Тореського Проливу та Сінгапур.

Ці розміри часу характеризують наші другі труднощі у війні на морю. В західній частині Атлантику та східній Пацифіку ми провадимо операції на „внутрішніх шляхах", себто на коротших шляхах сполучення ніж наші вороги, але для досягнення других половин обох океанів ми маємо простягнутися до укріплень наших ворогів. Віддалі — особливо на Пацифіку — є величезні і завдання фльоти провадити конвойну службу на тім океані є надзвичайно трудні.

А конвойна служба в сучасному має далеко більше значіння ніж відважні, але ризиковані напади на японську морську силу, далеко від наших баз. Бо якщо Сінгапур має втриматися, якщо Филипіни мають дістати спромогу битися, — ми, мусимо тримати постійний доплив посилення для них в матеріялах (особливо літаках) і людях через величезний простір найбільшого світового океану.

Спеціяльні бомбовики, очевидно, могли би перелетіти частину того шляху, чи то через Атлантик, чи Пацифік, Африку чи Індію, але є сумнівним, щоб вони могли те робити тепер, з огляду на японські перемоги. Всі боєві аеропляни та інші воєнні матеріяли мають бути звичайно перевезені на кораблях. І фльота має охороняти ті кораблі, наладовані виробами „арсеналу демократії" на Далекий Схід та провадити ті самі кораблі з ладунками важних сирівців назад до дому.

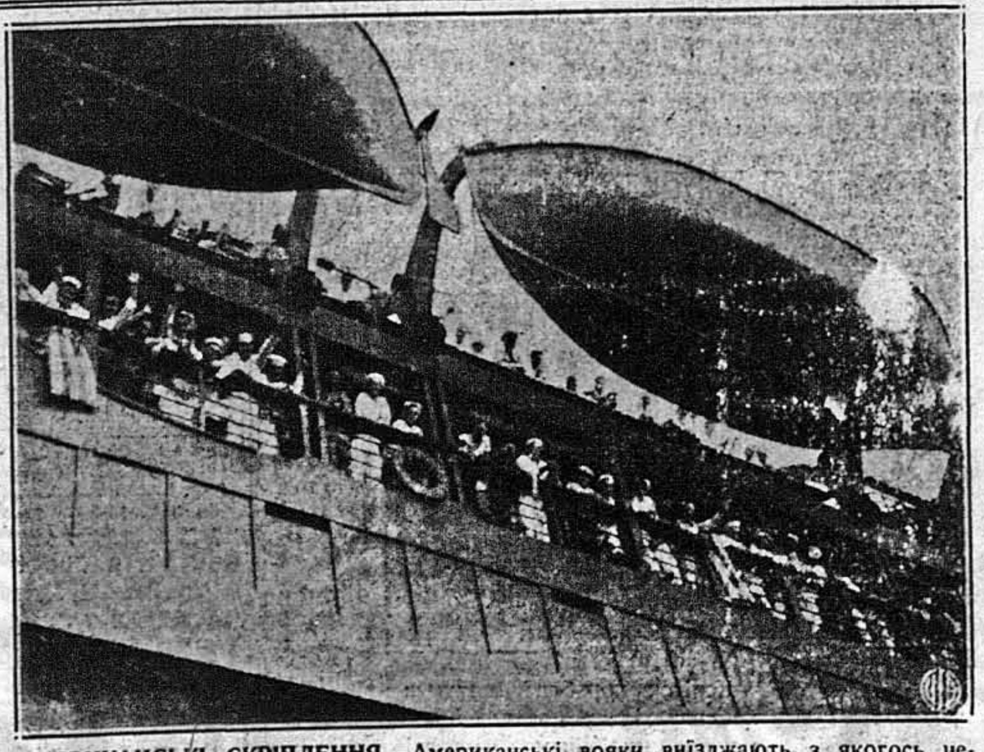
Фльота на Пацифіку, далеко від Японії, все ще є в стадії реорганізування після нападу 7. грудня; занята численними обовязками, фактично без відповідної бази крім Сінгапур, близько місця Далеко-Східнього бою, не є вона спосібна повести сьогодня великий наступ на Японію.

Згодом налети груп з кораблів - аеробаз та підводних човнів в японських водах є можливі і правдоподібні, але повільне наближення експедиції на захід, вимагаюче успішного завоювання передових укріплень, вимагало би цілковитої повітряної та морської переваги та місяці або роки уважної підготовки. Експедиції такого геройчного розміру не можуть бути предприняті за один день.

На Далекому Сході, небагато наших кораблів з базами на Филипинах, мають проти себе світову третю найбільшу морську силу. На початку війни ми мали дуже пміркованy кількість підводних човнів в Азіятській фльоті — багато з них нових з досконалим заряженням та добре вишколеною залогою. Покищо їх активність трохи розчарoвуе, особливо як її порівняти з активністю голяндських підводних човнів й повітро-плавних сил.

Але треба памятати, що наші підводні човни оперують на водах, де є повно японських кораблів та де вони є під постійною загрозою аеропляніх атак. Це значить, що вони мають триматися під поверхнею води — часом дуже глибоко — протягом дня і можуть випливати на поверхню тільки в ночі. Голяндці покищо не мали перед собою такої подавляючої повітряної переваги.

Але в одному ми можемо бути певні — фльота не є нечинна. Але так є, що наслідки її діянь скорше будуть розвиватися повільно, але певно, ніж несподівано й випадково.

АМЕРИКАНСЬКІ СКРІПЛЕННЯ.—Американські вояки виїзджають з якогось незгаданого по імени порту Тихого океану на скріплення американських позицій проти Японії. (Світлина перейшла американську фльоту цензуру.)

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Шікаго, Іл. — Запомогове Товариство Українських Жінок закупило пять примірників „Історії України" М. Грушевського та розіслало їх до таких американських установ: Юніверзіти оф Шікаго, Нортвестерн Юніверзіти, Ілиной Інститут оф Текналаджі й Шікаговська Публична Бібліотека. Один примірник задержано в товаристві для вжитку членок.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Т. — Всі ті, що вийшли з Галичини, коли там була Австрія, були підтягнені під австрійське горожанство. Але як Австрії не стало, то американський уряд втягав усіх тих людей під горожанство Польщі. І такий є тепер правний стан. Значить, що Ви, що були давно „австрійським горожанином" не є пині „німецьким горожанином", якщо не маєте американських горожанських паперів. А як Ви є американським громадянином, то Вас зачисляють до бувших громадян Польщі, а не Німеччини. Так виглядає ця справа з боку теперішнього американського законного розуміння.

Нова „Релігія"

(Докінчення зі сторони 2-гої)

хрещення німецької дитини водою в імені Святого Духа.

23. Родичі ново-народженої німецької дитини будуть заприсяжені перед вівтарем народної церкви (тут наступає текст присяги, окремий для батька, а інший для матери дитини).

24. Народня церква відкидає миропомазання, як рівнож хрещення, забороняє навчання катехизму, навчання про сповідь дітей перед першою Причастю. Місцем духового навчання німецької молоді будуть родина, школа та німецькі табори для молоді.

25. На закінчення шкільного року народня церква встановляє „день молоді". Тим днем повинна бути Великодня Пятниця, а в тому дні лиш провідники молодечих організацій повинні говорити в народних церквах.

26. Шлюб німця з німкою складатиметься з присяги вірности, при якій новоженці кластимуть праву руку на мечі на вівтарі. При цій церемонії не треба буде клякати, бо це не є достойним німця.

27. Десятий день перед Зеленими Святами назначений святом родини.

28. Народня церква не визнає покути ані молитви. Буде дозволено лиш одно свято — день в котрому засновано народню церкву.

29. Народня церква забороняє всякі релігійні відзнаки.

30. В день заложення народньої церкви усунеться Християвий меч з усіх церков, соборів і каплиць, а на його місце поставиться символ непереможної Німеччини — свастику.

Як бачимо, то Німеччина під проводом маняків, якщо так сталось, як пліадє Розенберг, зійшлаб цілковито на шлях якогось дикого поганства. Це є лиш проект Розенберга, про який знають покищо тільки видніші члени націстичної партії. Ширкий загал німецького народу про це не знає, а може дізнатися лиш тоді, коли цю нову „церкву" затвердить Гітлер. Президент Рузвелт у своїй промові з 6. січня гостро напятнував ці поганські наміри Розенберга і націстів.

КНУДСЕН І ГИЛМАН В ОБОРОНІ ЧУЖИНЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Кнудсен і Гилман, що належать до найвищої ради ОПМ, видали заклик до працедавців та фабрикантів, в якому їх взивають, щоб вони не примінювали жадних репресійних метод до чужинців, чи тих, що ще не є американськими горожанами. Вони твердили, що ці чужинці є звичайно добрими та льояльними робітниками та відданими Америці.

ДЕ КИТАЙЦІ БЮТЬ ЯПОНЦІВ.—Коло Шангшо китайці перемогли японців і завдали їм поважні втрати.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIANS BUY $26,000 IN BONDS

Back Defense Effort With Big Purchases At Mass Meeting

The Chester Ukrainians purchased $26,000 worth of Defence Bonds and Stamps at a mass meeting held Sunday evening at the Ukrainian Hall at Fourth andWard streets, the first move of its kind made by organization in Chester.

Postmaster Isaac H. Hiorth said it was a wonderful evidence of patriotism, as he sold the first bond and stamps to Rev. Omelan Mycyk, chairman of the United Ukrainian Organization for National Defense.

The purpose of the meetings was to start off the Defense Bond and Stamp drive among Ukrainian people and the various Ukrainian organizations of the city. William H. Krell, superintendent of the Williamson Free School of Mechanical Trades, gave the principal address of the meeting, pointing out the importance of the sale of bonds in the present war effort. He is a member of the Delaware County Defense Council.

John Wolk, chairman of the meeting presented Charles A. Garland, chairman of the Chester Defense Bond Committee, and Theodore Swystun, Ukrainian lawyer of Philadelphia. The latter speaker spoke in Ukrainian and English to the group.

Nicholas Rubash, member of the Ukrainian Business Men's Association, spoke in Ukrainian and Father Mycyk also spoke in his native tongue.

After the bonds and stamps were sold the meeting was brought to a conclusion by the singing of the National Anthem.

Throughout the evening specially appointed secretaries were kept busy filling out applications for bonds which totaled the amazing amount of $26,000 before the evening ended. The Ukrainian National Home also purchased $160 worth of stamps to sell.

The officials of the home also announced that the building is to be turned over to the City Defense Council for meeting place, or as a suitable gathering place for classes or lectures.

(CHESTER REPORTER, December 30, 1941).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Тов. „Просіта" до Президента.

TO THE HONORABLE PRESIDENT OF THE U. S. FRANKLIN D. ROOSEVELT
White House
Washington, D. C.

Dear Mr. President:

We, the members of the Ukrainian Knowledge Society of New York City Inc., organized February 9, 1908, having enjoyed American Democratic freedom, and having always cooperated and supported our American Government, both morally and materially, now, therefore, when our Country has been attacked in a brutal manner by the Asiatic and European aggressors, such as Japan, Germany and Italy, we having assembled at our 35th Annual Convention held at Beethoven Hall, 210 East 5th Street, New York, N. Y., this 27th of December 1941, declare and pledge to you our President, and to our Government our sincere support, both moral and material in this war, and believe, that our Country will come out victorious and will dictate peace and freedom to the entire world and nations, not forgetting our freedom loving brothers, living on the Ukrainian Territory.

UKRAINIAN KNOWLEDGE SOCIETY OF NEW YORK CITY, INC.

Stephen Chosnyk, Convention Chairman;
John Zownir, President;
Kornylo Luchka, Secretary.

Жіноча Сторінка

ДОБРА НАГОДА

Війна, навіть у своїх початках, це застій т. зв. організаційного життя. Воно зачинає занепадати від хвилі, як загал починає повертати усе своє заінтересування в одну сторону на воєнний фронт, де рішається доля держави. Справи, для яких організації звикли були обєднувати членів у мирному часі, стають одної днини далекими і ніхто ними не цікавиться. Щоб як меткий виділ мало якесь-там Товариство попирання дослідів над первісною культурою, чи йому подібне, — він не приєднає нових членів, ні не розвине діяльности у часі, коли для людей стає вартим зусилля лиш це одно, як відбити хапчиву руку ворога.

„На час війни мовкнуть музи" — казали у старині. Тяжко найти натхніння та підложе для мистецької творчости у нервуючій атмосфері непевних вісток та загрози, що висить над краєм. Не достає охоти на розривки — хочаб вони давали Бог зна скільки мистецького вдовілля — коли ллється рідна кров у боротьбі з ворогом. Це саме відноситься і до гуртування громадянства біля „мирних" завдань, біля цілей, що домагаються спокійного зосередження праці та нормальних обставин.

Але у сьогоднішній війні усе вказує на це, що справа організаційного життя громадянства мусить тепер бути наладнана інакше, як у часах попередних війн. Ізза цього, що держава у перше почала підчас війни послугуватися поміччю цілої суспільности — необхідним є, щоб організації не лиш проявляли, але подвоїли свою діяльність держачи своїх членів у карних та відповідальних гуртах, готових виконати працю, яку поручить їм влада. Ми бачимо, як установи, що кермують цивільною обороною, Червоний Хрест, міські чи станові власти безупинно звертаються до громадянства, вибираючи посередництво ріжних організацій саме у тій цілі, щоб їх поручення дійшли скорше, та справніше були виконаними. Мабуть нема тепер ніодної призабутої організації, яка не діставалаб зазивів до збірок, поучень, пригадок. І треба виділови проявляти більш енергійну діяльність, щоб не наразити себе на закид невиконаного обовязку супроти держави.

Правда, при цьому по найбільшій части організації мусять відбігати дещо від своїх програм. Може, наприклад, зайти потреба самоосвітним кружкам вивчувати „першу поміч", чи в місце лекцій про мистецтво слухати викладів про протигазову оборону. Але обовязок старатися за членство та держати його у зорганізованому стані, лежить на усіх установах, на що вказує саме цей факт, що держава відкликується не до розгублених одиниць, що стоять поза організованим життям, але до таких, які знають гуртову карність та вміють повинуватися.

На це треба би нам, американцям українського роду, звернути пильну увагу, бо справа наших численних і діяльних організаційних клітин причиниться у рішаючий спосіб до цього, який вклад зможемо дати у поміч для краю та його оборону.

Але тут, на жіночій сторінці, я хочу торкнутися цеї справи ще з окремих причин. Видається мені, що жіночі організації мають тепер дуже пригожий час для організаційної праці саме ізза цього, що зі сторони самого жіноцтва є більша як колинебудь потреба ставати в організаційні ряди.

Що жінки находять на час війни жерело нервового відпруження у гуртовій праці — на це вказують хочаб лиш ті сотки тисяч жінок, що сходяться на гачкування для війська, чи для праць, кермованих Червоним Хрестом. Одна американська денникарка твердить, що саме на цю першу працю — гачкування светерів — треба глядіти лиш як на масову втечу жінок до гуртового життя, бо на ділі можнаб найти дешевий спосіб для виконування цих річей фабричною методою.

Коли беремо під увагу наше жіноцтво, то остав ще один поважний його відлам, який краще ніж колинебудь можнаб тепер притягнути до зорганізованого життя. Це жінки, що не знають англійської мови, а мусять на рівні з іншими повинуватися ріжним приписам, що обмежують на час війни нашу громадянську свободу.

Мені розказували, як до одного нашого священника зголосилася жінка, тяжко зажурена цим, що її діти прийшли зі школи і на поручення вчительки домагалися, щоб мама зробила "black-out" на кожне вікно у хаті. Чи діти зле переповіли, чи жінка не гаразд второпала, досить з цього, що прийшла перелякана,, пощо купувати "black-coat"-и на шість вікон у хаті! Цеж видаток на кілька соток долярів!

Ось така історія надавалась до гумористичного журналу, колиб за нею не крилася ціла трагічна безпомічність полишеної одиниці. Я думала над цим, як нещасною буде ця жінка — і багато їй подібних — коли спаде на неї більше громадянських повинностей, як легко вона може стати жертвою ріжних підозрінь та відповідати і терпіти за щось, у чому винне лишень її незнання мови та недостача звязків зі своєю організацією, що служилаб завданням відповідним хвилі.

Жіночі товариства під проводом одиниць, що володіють поправно англійською мовою і можуть належно виповняти ролю звязкових між нашим жіноцтвом і американськими жіночими чи загальними установами — мають тепер великі організаційні можливости. Можуть легко подвоїти число своїх членів та дати їм нагоду оцінити користи зорганізованого життя.

Клявдія Олесницька.

БОЛЬШЕВИКИ ПРО ІТАЛІЙСЬКІ ВТРАТИ НА УКРАЇНІ

КУЙБИШЕВ. — Большевицька пресова агенція подає, що полонений італійський капітан Монголі Ренольді, член фашистівської партії ще від 1921 р. заявив, що на советському фронті є три італійські дивізії, а саме „Туріно", „Пазубіо" й „Селере". Крім того є один Леґіон Чорних Сорочок. Большевики твердять, що перша дивізія втратила 3,000, друга 2,600, а третя знову 3,000 людей. Остання втратила рівнож два кінні полки, цебто вони здесятковані так, що тепер не є здібні до боевої акції. З фашистівського леґіону, який начисляв 1,500 людей, втратили італійці 670 людей.

Такі зізнання про італійські втрати, як подають большевицькі жерела, мав зложити полонений італійський старшина.

На Тему: Чоловіки й Жінки

ЖІНКИ НА РОБОТАХ ПРИ ОБОРОНІ

Роля жінки в оборонній праці стає щораз більша й більша в міру того, як зростає розмах воєнної продукції. Америка пізнає, що жінка може навчитися ріжних фахів так само скоро й легко, як чоловік.

Через зріст оборонної продукції зросло запотребування робітників. Внаслідок забрання багатьох здібних до праці мужчин до військової служби жінки дістають нагоду показати, що вони потраплять, коли умовини дадуть нагоду набути досвід.

Кажуть, що першими підприємствами, що почали покористовуватися жіночою працею на більшу скалю, були підприємства, що продукують літаки.

Тепер інжинери обчисляють, що в 21 оборонних промислах є 1894 ріжних робіт („джабів"), а з них майже дві третині могли би заняти жінки. Можуть жінки займатися навіть такими роботами, як стоплювання металів, що звичайно досі вважалося рішучо мужеською роботою.

ЖІНКА НА ФАРМІ

На окружній конференції урядників бюр праці й суспільного обезпечення десяти західніх стейтів, що оноді відбулася в Сан Франсіско, Каліфорнія, присвячено багато часу питанні недостачі робочих рук на фармах внаслідок війни.

Всі учасники конференції годились на те, що, як у першу світову війну, так і в цю жінка знову займе важне становище в фармерстві.

Як звісно, для жінок, занятих у фармерстві, придумано в минулу війну спеціяльну назву: farmerette.

ДЛЯ СЛУЖБИ ТРЕБА ОСВІТИ

Беручи собі до серця клич: „Здоровля народу це перша лінія оборони", богато господинь зареєструвалося на шести-тижневий курс живности, що його влаштувала Нюджерзька Колеґія Фармації.

Курс має дати курсисткам висліди наукових розслідів про те, що є основою здорової поживи.

ВИСТАВА АРТИСТОК

В Американськім Будинку Красних Штук у Ню Йорку відкрито річну виставу образів, рисунків і різьбленок Краєвого Союзу Артисток.

Це вже пядесята вистава Союзу. Вистава надзвичайно велика. Відзначено трицять виставлених творів.

ВІЙНА Й ЖІНОЧА МОДА

Вже одну битву виграли жінки від вибуху теперішної війни. Так модисти говорять про те, що внаслідок війни при виборі одежі жінки не дивляться стільки за модністю, скільки за те, щоб одіння було тепле й вигідне.

ВІДДАЛА РОБОТУ ДЛЯ ВУЙКА СЕМА. — Доті Ламур, відома фільмова акторка, зреклася на 5 тижнів своєї праці, щоб продавати значки й бонди для Вуйка Сема.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 28. грудня 1941. року помер на удар серця член Тов. Укр. Нар. Союзу, відділу 292., в Дітройт, Міш.,

МИКОЛА В. КІПТИК.

Покійний походив зо села Олесовичі, пов. Чесанів, Зах. Україна. Прожив 46 літ. Полишив в смутку жену Анну і двох синів: Миколу й Івана, та громаду так на західній стороні, як і в Гемтремк.

Покійний був веселої вдачі, ніким не гордив, був щирий. За життя провадив гуртовню з пожичними товарами, добре стояв, з чужими робив бизнес, своїх запомагав, чим міг. Якеб товариство чи парохія не устроювала якогось підприємства, ніколи не було, щоб там не було Миколи Кіптика. Був членом ріжних товариств, мав знайомість з міськими урядниками. За його поводом много українців мають заняття у місті, а много по шапах. Похорон відбувся 31. грудня 1941. з гр. кат. церкви св. Ів. Хрестителя при участи о. совітника С. Побуцького, о. д-ра С. Чеханського і о. Осадчука з Віндзор, Онт., при численім здвизі народу, так своїх як і чужих.

Най прибрана земля Вашинґтона буде Йому легкою і вічним спочинком!

Петро Кізел, секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

LACKAWANNA, N. Y. — Branch 475 of the U. N. A. will hold its meeting Sunday, January 18, 1942 at 2:00 P. M, at 134 Holland Ave., Lackawanna, N. Y. — Catherine Boyko, Secretary.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в четвер, 15. січня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є багато справ до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглі вкладки. Ще раз пригадую членам, щоби не забували приходити на кожні збори. На річних зборах, що відбулися 1. січня 1942., вибрано такий уряд на 1942. рік: Михайло Косоноцький, пр.; Микола Заяць, заст.; Стефан Ґріца, кас.; Андрій Корнило, заст.; Микола Пиґура, фін. секр.; Андрій Бусько, рек. секр.; Левко Кулич, Мацях, Іван Коцюба, контрольори. — Андрій Бусько, рек. секр.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 482. Велика недовірчивість.

Тарзан закликає до залоги „Ґаліона": „Коли ви увільните дівчину зо свойого корабля, то я вас відпущу цілими".

„Він сам один", промовив один морський старшина до другого. „Пустім його на корабель, хай сам побачить, що тут дівчини нема".

Але в тій хвилі один з моряків закликав: „Це Тарзан, доконуючий чудес вояк, який боровся по стороні адакців минулої ночи!"

Капітан корабля подумав хвилину і промовив: „Дуже можливо, що він має на увазі якийсь підступ. Спинім його там, де він тепер є".